

สรุป

จากการสำรวจความรู้และพฤติกรรมของผู้ปกครองทารก 0-1 ปี ในชุมชนไทยมุสลิม ตำบลตลิ่งชัน อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา สรุปได้ว่าทารกที่ไม่ได้รับภูมิคุ้มกันโรคหรือได้รับแต่ไม่ครบถ้วนนั้น เกิดจากการขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องโรคและวัคซีนป้องกันโรคของผู้ปกครองเป็นสำคัญ การให้สุขศึกษาเรื่องภูมิคุ้มกันโรคหลายรูปแบบ ซึ่งได้แก่ สุขศึกษารายครอบครัว จัดนิทรรศการ แจกเอกสาร อบรมสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผู้สื่อข่าวสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และกลุ่มแม่บ้าน รวมทั้งให้บริการภูมิคุ้มกันโรคนอกสถานีนอามัย โดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สถานีนอามัยนั้น ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ ผู้ปกครองทารก มีความรู้เกี่ยวกับโรคและวัคซีนป้องกันโรคเพิ่มขึ้น อัตราการเคยได้รับวัคซีนและรับวัคซีนครบ 3 ครั้งของวัคซีนป้องกันโรคคอตีบ ไอกรน บาดทะยัก เพิ่มขึ้น โดยที่ทารกในหมู่บ้านที่อยู่ใกล้สถานีนอามัย มีอัตราการเคยได้รับวัคซีนครบ 3 ครั้ง สูงกว่าหมู่บ้านที่อยู่ไกลออกไป

ข้อเสนอแนะ

1. การให้สุศึกษา

การให้สุศึกษาเกี่ยวกับโรคที่ประชาชนไม่เคยได้ยินหรือพบเห็นมาก่อน ควรใช้ตัวอย่างของจริง อาจเป็น ภาพยนต์ หรือวิดีโอ ที่แสดงให้เห็นถึงโทษของโรคต่อสุขภาพของผู้ป่วยและครอบครัว ผู้ปกครอง ทารกที่ได้เห็นและฟังด้วยตนเอง จะสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ตัดสินใจได้ดีกว่าการรับฟังจากผู้อื่น หรือ เห็นจากภาพพลิกและโปสเตอร์ การให้ควรมีความต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นอกจากนี้การให้สุศึกษาในรูปแบบ เช่นนี้โดยผ่านทางสื่อมวลชนจะช่วยให้สามารถกระจายไปสู่ประชาชนได้รวดเร็วและทั่วถึงยิ่งขึ้น

2. การกำหนดระยะเวลาของการดำรงตำแหน่ง อสม. และ ผสส.

อสม. และ ผสส. ส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน เนื่องจากไม่มีผลตอบแทน ทำให้ในบางท้องที่ อสม. ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติได้แต่ไม่เต็มที่ และตัว อสม. ผสส. ก็ไม่ได้แสดงความจำนงขอลาออกจากตำแหน่ง อาจทำให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเกิดความลำบากใจที่จะเลือก คนใหม่เข้ามาแทน ดังนั้นการกำหนดระยะเวลาของการดำรงตำแหน่ง อสม. และ ผสส. ก็จะสามารถลดปัญหา ดังกล่าว และสร้างความกระตือรือร้นให้แก่ อสม. และ ผสส. เพราะมีระยะเวลาเป็นตัวกำหนด

3. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ชาวไทยมุสลิมภาคใต้ที่เคร่งครัดในประเพณี วัฒนธรรม ส่วนใหญ่จะมีปัญหาในการสื่อภาษาไทย และการยอมรับความคิดเห็นของคนต่างศาสนา โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้อกับวิธีการดำเนินชีวิต เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่สามารถปฏิบัติงานในชุมชนนั้นจะต้องสามารถสื่อภาษาที่ใช้ในท้องถิ่นนั้นได้ และนับถือศาสนาอิสลาม เช่นเดียวกัน และถ้าหากไม่มีภูมิสำเนาเดิมอยู่ในชุมชนนั้นด้วยก็จะเป็นผลดีในบางประการ เพราะจากประสบการณ์ของผู้ศึกษา พบว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีภูมิสำเนาเดิมอยู่ในชุมชนนั้นด้วย จะมีปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ และพฤติกรรมอนามัยที่ไม่ถูกต้องของญาติพี่น้องของตนเอง ซึ่งจะ เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน ต่อบุคคลอื่น ๆ ด้วย ถึงแม้ว่าในการศึกษาครั้งนี้ไม่มีเหตุผลทางศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ก็มีบางรายงาน พบว่า ศาสนาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองไม่นำทารกมารับบริการภูมิคุ้มกันโรค และมีงานสาธารณสุขมูลฐาน หลายอย่างที่มีความสัมพันธ์กับศาสนา เช่น การวางแผนครอบครัว การสร้างล้าง เป็นต้น

4. การชักจูงใจผู้ปกครองให้นำทารกมารับบริการภูมิคุ้มกันโรค

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ก็จะได้ว่าการมีความรู้อาจไม่นำไปสู่การปฏิบัติถ้าหากไม่มีปัจจัยอื่นมา สนับสนุน โดยเฉพาะในระยะเริ่มแรก น่าจะมีการอำนวยความสะดวกให้ผู้ปกครองนำทารกมารับบริการ เช่น แจ่งให้ทราบล่วงหน้า จัดบริการนอกสถานอนามัย จัดในวันหยุดราชการหรือวันหยุดโรงเรียน ติดตามทารก ที่ไม่มารับบริการตามนัด เป็นต้น